KWESTJONARIUSZ

b.jeńca, - internowanego - więźnia - "łagiernika" - zesłańca - z Z.S.R.R.

1542

1. Dane osobiste (stopień, nazwisko, imiona, Paiforce 120, wiek, zawód, stan cywilny):

szer Marynowicz Władysław, Paiforce 120, lat 22, urzędnik, kawaler

2. Data i okoliczności zaaresztowania, wzgl. wysiedlenia: 13 kwietnia 194

w Tłumaczu Str /woj Tarnopol/ W nocy zostałem zbudzonym ze snu przez patrol NKWD, który przeprowadził dokładną rewizję mieszkania /bez rezultatu/. Wywieziono mnie z matką, bratem i siostrą pod konwojem.

3. Nazwa obozu, "posiołka", więzienia, miejsca przymusow. robót: posiołek „Czarne"

sowchoz im Gołowaczekina № 23, rejon Dżambuł, obłast' Pawłodar rep. Kazachstan.

4. Opis obozu, więzienia, "posiołka" i t.p. (teren, budynki, warunki mieszkan., higiena):

Mój sowchoz leży na rozległym rybinyjskim stepie, nad rzeką Irtyszem. Miejsca te na niektórych mapach znaczone są jako „obóz otadowe" Stwierdzają tej nazwy dowodzą zwaliska drzewa, jako pozostałości przytułku głodowego. W pustych a walących się lepiankach jeszcze do dnia dzisiejszego znaleźć można ludzkie szkielety. Są to wynikiem głodu (1927-1931), który władze sowieckie nie zdołały jeszcze zamaskować. Gdzie okiem sięgnąć rozciąga się pusty step, gdzieniegdzie porznięty pługami pola przez dużą odległość. Mieszkania /mieszkania/ w małych drewnianych i glinianych chatkach, a niektóre rodziny wprost w norach ziemnych.

5. Skład jeńców, więzn., zesłańc. (narod., kateg. przestępstw, pozycja społ., zawody, wykształcenie i t.p.): W sowchozie było ok 200 rodzin polskich wywiezionych [illegible] rodziny przestępców politycznych". Na ok 70% Polaków przypadało 20% Żydów i 10% Ukraińców. [illegible] rodziny osadników wojskowych, policjantów, ekonomów folwarcznych i t.p. jako „uprzywilejowani" element robotniczy i robotnicy „pańszczyźniani". Pomiędzy tymi warstwami nie istniały prawie żadne stosunki towarzyskie. Rodziny pomagały sobie wzajemnie, współżyły z tubylcami tylko w sprawach życiowych. Była jedność i zgoda „Na zniewolenie" w stosunku do władz sowieckich tępiliśmy.

6. Życie w obozie, więzieniu i t.p. (przebieg przeciętn. dnia, warunki pracy, normy, wynagrodz., wyżyw., życie koleżeńskie i kulturalne): W sowchozie pracowaliśmy ciężko w charakterze robotników rolnych w kwiniach stolarni, przy budowie [illegible] i t.p. Młodzieży partyjnej dawano lepsze [illegible] pracowały w polu. Bywały chwile, że wynagrodzenie [illegible] opłatę na rzecz. Opłatom nazywano zarządzenia [illegible] gromadziło się w dwóch sklepach. Jeśli chodzi o mnie, to pracowałem jako „czarnorobocy" a po ukończeniu kursu traktorzystów jeździłem traktorem. Była to bardzo niewdzięczna praca, w której jako Polak byłem bardzo wykorzystywany. O wynagrodzeniu pracy nie było mowy. Traktory były stare i zużyte, często łamały się. Na pewną ilość kilometrów wymagano normę paliwa (nafty), a zużycie podczas materiału trzeba było pokrywać własnym kosztem. Ma się rozumieć, że normy paliwa były tak wyśrubowane, że stale

dopłacało się. Jeśli wyznaczoną dniówkę nie zrobiło się (w jeden miesiąc), traktowało się jako sabotaż i groziło 1542
więzieniem. Jeśli się ktoś sprzeciwił, uważany był za "wroga narodu" i czekał go koncentrat. Traktorzyści - Polacy byli "bez pracy", bo wolnych z traktorami mógł tylko feler, który zdrowie Polaków zupełnie nie obchodził. Pracowaliśmy w stępie w bardzo ciężkich warunkach. Zdarzało się, że dla ratowania zdrowia przez niektórych oddawało się ręce na amputację bez znieczulenia. Zdarzało się, że [illegible] Tak przeżyliśmy [illegible] Potem [illegible] Przeprowadzono [illegible] w nowy dół. [illegible] i naradzali się [illegible]

7. Stosunek władz NKWD do Polaków (sposób badania, tortury, kary, propaganda komun., informacje o Polsce i t.p.): Władze NKWD [illegible] były do nas nastawione wrogo. Przed do [illegible] "przyjaciół" [illegible] Za [illegible] otrzymywany był za "prognt" na 6-cio-miesięczne roboty ciężkie a niepłatne. Często, sprzeciwienie się do pracy karano więzieniem. Komunizmu propagowano na każdym kroku szczególnie wśród dzieci, które zabierano do specjalnie założonych zorganizowanych szkółek. Jawnie wykonywano [illegible]

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność (wymienić nazwiska zmarłych): Przedstawicielem pomocy lekarskiej w "naszym" rejonie był stary felczer, który dwa razy tygodniowo "leczył" [illegible] Malaria i biegunka panowały [illegible] wśród Polaków było bardzo dużo. Umierano [illegible] w szpitalu (siostra moja Jadwiga) [illegible] Nie [illegible] Reumatyzm [illegible] 30 Polaków. Do dnia dzisiejszego [illegible]

9. Czy i jaka łączność była z krajem i rodziną: Z krajem prowadziliśmy korespondencję [illegible]

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do Armii Polsk.: Zostałem zwolniony we wrześniu 1941 r na mocy układu lipcowego. Z powodu trudności ze strony władz sowieckich do wojska dostałem się w lutym 1942 r po pobycie w kotłowni [illegible]

UWAGI: W razie braku papieru, należy dołączyć kartkę dodatkową z podaniem nazwiska i punktu, do którego się treść odnosi):

Lop., dn. 16/III 1943 r.

Marynowicz Władysław
/podpis/